

Erdélyi Híradó

Kedden, Februarius' 16-dikán ($\frac{16}{2}$) 1830

Portugallia — Északam. Eggy. Státusok — Nagybritannia — Svéd-norvégország — Frantziaország
Muszkaország — Görögország — Törökország — Hirdetés.

Portugallia

A' havre-i Journalban e' van, jan. 18-dikán: "Egy hajó, a' mely kéntelen volt az Açore-szigeteknél kikötni, ott tartózkodása alatt az eggyik szigetben, az itt következőket mondhatja Terceiráról. Három fregatte, egy korvette és 2 brigget rekesztette-be ezt a' szigetet; de úgy, hogy attól 3, 4, 5 órányira feküvén, akarmi hajó bemehetett Angrába. Úgy ment pl. egy hajó be, mintegy 120 szökevényvel, dec. 15-dikén. Dec. 17-dikén széjjel verte a' szélvész a' rekesztő hajókat, 's azolta, egyet-sem láthatni. Terceira tökéletes batorságban van: 200 miguelista hadi-fogój a' 18-dik konstituziós-regementbe állott, önként. A' megérkezett szökevények' Tisztjének maga adott Villafior Gróf fegyvert. Terceiran annyi gabona van, hogy most, 3 angl. hajó rakodott-meg régi gabonával, mely már a' magtárban elromlott volna.

Északam. Eggy. Státusok

Egy new-yorki Híradóban, a' Louisiana Advertiser-ből, az itt következő esméreket olvashatni, egy, magát újjonnan formáló északamériki Birtokról: "Egy darab tartományt, melynek Aboriginia nevet adtak, kezdet-eredeti emberek laknak, mint a' neve mutattja, kiknek a' birtok-just ezelőtt egynehány esz-

tendőkkal az Eggyes. Státusok' Elölülője és Senatusa oly' feltétel alatt erősítette-meg, hogy ők, mint minden indus törösökkel lenni szokott, adót nem fizetnek, és hogy birtokjokat egyedül-tsak a' fő Kormányzéseknek, még-pedig a' mostani tulajdonosoknak teljes egyet-értéssekkel lessz szabad eladni. — Az Aboriginia' határszéle, kezdődik a' Missouri-nak kiszabott határlíneán, a' hol az a' Moine-foljót érdeklí, és onnan keletnek-tartó egyenes líneában megyen, mintegy 29 mérföldet, a' Mississippi nagy foljónak egy helyéhez, melyhez közel Mádison vára van. Most már ezen nagy foljón mentében van határszéle, 20 mérföldig, azon helyig, a' hol abba a' Moine-foljón szakad, 's megyen azon utólsónak a' partján, 29 mérföldnyire, azon helybe, a' hol kezdetét vevé; 's ilyen módon, van neki háromszegletű formája, az északi Szélesség' 40° és 41°-dik fogán, mely mintegy 264,000 acre-t (ang. iugerum = 1100-forma □°) teszen. A' föld, gazdag és termékeny, vannak forrásai és patakjai, legjobb italu vízzel, bőséggel. Mint hogy az egész térségnek mintegy fele erdő, fele kaszáló; tehát mindentűt lehet árenda-majorokat építeni. Az erdeji fák többnyire tser-, tölgy-, juhar-, szil-, dió-éseper-fák. A' Moine-foljón minden időben hajózáható 300

mérföld hosszúságra, egy Mackina-boote nevű hajóval. Hal, számtalan van a Mississippí-zuhanójában. Vadakkal gazdag partjai, számtalan indus vadászok fordúlnak-meg. Ekkor, 70 szeméjből álló 11 familia telepedett ott meg; 's reménylik, hogy ez a példa sok követőket fog találni.

Egy, az Eggyes. Státusokban nyomtatott tudósításból egy építendő tsatorna vagy pedig vas-út eránt elkövetett nyomozódások felett, Bostontól-fogva Albanyig a Hudson-foljó mellett, kitettik, hogy a tsatorna hossza 190 mérföld, a 'silipek' (víz-emelő, szállító rekeszek) magassága együtt 5287 talp lenne; ámbár ezek mellett még a legmagassabb földemelet alatt (a' 3287 magasságon) egy, 4 mérföld' hosszúságu tunnel menne-el (halljunk ánglus tetteket). Két föld-magasságot kell meghágnai a' tsatornával; egyiket a' tenger és Connecticut-foljó, a' másikat, Connecticut és a' Hudson-nagy-foljó között. A' költség 6,120,000 dollárra (két-anayi ezüst forintra) vetetett, (Debreczentől Pestig, nem kerülne többé 2 millió forintra, 2 öl méjséggel, felül 5, alól 4 öl szélességgel—minden cataractákkal együtt, 2 ezer, 1000 Conv. forintos actiákkal; mellyek között 1/2 és 1/4 actiákat is meg lehetne engedni?) olyan canalisra, melynek a' vize 5 talp, a' 'silipek' szélessége 14 talp szélességű 's 90 hosszúságu. A' vasutat 3 1/2 millió dollarra vetették az ánglo-amérikai Insenörök. Azon nem egyeztek még meg — melyikhez álljanak.

Nagy britannia

A' londoni beursen szép jegyzés jutott ezekbe az embereknek, a' hitel' igen nagy külömségére-nézve, midőn t. i. a' Londonban kialakodott és Frantziaország' rováására költsön vett pénzt a' Szövettségesek' kifizetésére, most 14 esztendeje, 56 pCentojával számláltak 5 pCentó inte-

resre; most pedig, csak 4 pCentóra is, 102. 7/100 részt ada Rothschild *). — Egy-gyk áng. Journal azt írja, hogy a' Király tsaknem halálos beteg; a' másik azon pillantatban, azt — legkissebb baja sins.

A' Sun, jan. 18-dikán azt mondja, de tsak hírből, hogy Leopold Printzet bizonyosan elküldik Görögországba. Meg is vásárolt már Ö-kir. Magassága Görögországot illető minden írásokat; de, hát ha rajta vész. — Semmit-se hallani még róla Clermonthól, úgymond a' Constitutionnel, a' mi a' Leopold Printz' Görögországba-menetelét bizonyítaná vagy megtáfolná; a' legméjebb titokban tartja ő ezt; de az ő' körülte-forgók úgy gondolják, hogy valóban van szándéka felvállalni a' koronát. Az a' hír, hogy nem akarná azt elfogadni, valóban igen korai.

Az Eggy. Státusok' Elölülőjének Üléstkinnyitó beszédéről, a' fontosabb áng. Journalok, ilyen-formán beszélnek, a' Courier: "A' Bévezető-beszédet nagy örömmel adjuk Olvasóinknak előjükbe; mert sok esztendő alatt nem láttunk olyan documentumot, melyben több tanúság lett volna és mérséklettebb hangon lett volna írva. Legnevezetesebb az benne, hogy az Elölülő minden tárgynak elébe teszi a' Földmivelést. Midőn az Elölülő-választás megesett, némely Státusok' Journálja, nem nézték jobbnak Jackson Gene-

*) Ere és száz ilyen esetekre, kéntelen a' Híradó ezt a' fájdalmas jegyzést tenni: "A' legtanultabb Olvasók kívánták, hogy a' Státuspapírosok' cursusával ne foglalnók-el a' helyet. — Mások, azt sürgetik—miért hagytuk azt félbe. — Az a' kis hely, a' Red. véleménye szerint, mindég felér fel árkus újsággal; az, a' világ' politikájának legigazabb szóvalan barométruma: mellyet a' mostani görög példa is bizonyít; mert 11--12 pCentó helyett, 34--35-re hágott a' hitele. De, ne menjünk messze példaért: Nem igen régen, nekünk is volt egy szomorú esztendőnk, mikor az 1000 for. tsak 800 agyashányat ért, mely most tsaknem 18 száz.

rált, egy politicalai égésnél: de, méltó ő Washington' következőjének. — A' Morning-Chronicle: "Az Elölülő' Izenetének főreszét teszi az ő általa javallott konstituzio' és kormányozás' megjobbítása; melynek végtárgya, a' haza' intézeteiben, minden akadályokat elhárítani, mellyek a' nép' akarattja szünteleni behatásának a' kormányozókra, ellent-állanak. Az Elölülő azt javallja — minden köz-hívatalt 4 esztendőre szorítani. Ezek a' principiumok tökéletesen megfelelnek a' democratiának. Minállunk, a' hol az ország-lás nem a' nép' keze, hanem az aristocratiájé közt van, azon megszorításnak csak az a' foganatja lenne, hogy a' leg-hasznontalanabb szeméjkek a' Státuskösségben, nevezetesen a' leggazdagabbak nyernék-el a' köz-hivatalok' viselését. Ki tudja, mitsoda változásokat szülhet még a' világon Amerika' példája! Látunk itt 12 millió embert a' saját kormányozás'-jusunak teljes haszna-vételében; és az ő systemájának egyszerűsége mellett, 500,000,000-öt kormányozni éppen olyan könnyű, mint 5 milliót. Ezen tekintetben, ezen systema' deréksége különösen azon fekszik, hogy a' gen. ország-lás' hatalmai, meghatározott tárgyakra vannak szorítva, a' mellett hogy a' nép' ügyebajai általjában, a' magános Státusokban kormányoztatnak. Jefferson azt állította, hogy, ha a' foederál-ország-lás general-hatalmat venne magának egy olyan kiterjedt tartomány' egésszén; a' legmegromlottabb ország-lás lenne az a' nap alatt. Ebben a' tekintetben, hív marad Jackson a' democratica principiumokhoz. Ezen systema' tartóssága a' nép' értelmétől fog függeni. — Miért várnók mi az időtől a' character' rosszabbodását? Európa' népessége, szegény, még is lépeget minden akadály' ellenére is, elébb; miért vezetne a' lakosok' szaporodása Amérikában,

nevekedő rosszabbságra? A' nép-szaporodással Amérikában, az értelem is fog nevekedni. "Olyan időben élünk (írta Jefferson 1795-ben D' Ivernoisnak), mely a' Históriákban meg fog különböztettetni az ő próbatételei által nagyobb-mértékű ország-lás-formán, mint-sem az eddigvalók voltak. De, nem fogjuk megérni a' kimenetelét." — A' Times: "Washington' ideje-ólta, egy hívatalt közlést sem láttuk az Eggy. Státusok' első Tisztviselőjének, melyben oly' sok interessant és nyomos dolgok mellett, oly' kevés volt volna, a' mit egy Státusembernek szemére lehetne hányni, vagy egy igaz érzésű és józan okosságú embert megsértetne, mint a' mostani Elölülő' izenete. Finom, meghatározott, teljességgel nem sérülő, méltóbb és mérséklettebb az, mint némeltyek ettől az öreg katonától várhatlak volna. De, bátorkodunk hozzá tenni, hogy abban, a' temperamentum' erejének főbb béjjege tettzik-ki, mint méjjség' vagy belátás' nagysága.

Ügyláttik, mond a' Globe, Amérika' elrendellettése, az, hogy némely politica axiomak mellett, azt is hazugságba hadja, a' mi egy nemzet' adóssága' vissza-fizetésének lehetetlenségét állítja. Az igaz, hogy az angl. adósság véghetetlenül nagyobb mint az amérikai valaha volt; de ha a' háború' végével az ország' költség-terhe az amérikai kíméléshez hasonló systemához változtatott volna; úgy, még a' mi adósságunk leróvása is, nem éppen olyan lehetetlennek láttana. Az utolsó háború' vége-ólta taxában felszedett summa, tsaknem annyit tesz', mint az egész adósság' tőkéje; és az adósság' interesse mellett kiadott summa tsaknem két-ötödét teszi a' kapitálisnak. Az adósság' interessén kívül, 15 esztendő alatt 500 millió Sterlinget kiadni, hogy egy olyan országot lehessen védelmezni, mely a'

természettől védelmeztetik és az egész világgal békeességben él, és olyan népet kormányozni, mely azon statusköltségen kívül, még tsaknem minden szándékát az Országlásnak különösen fizeti, mely az ő szegénységterhét viseli, vallási intézeteit tartja, az igazságot, belső politikai, útjait fizeti — igaz, hogy nagyon visszáson áll az amerikai országállással.

Norwich-ban, az ottani munkások, nagy tsiot-tettek: felolvasták a Rio-actát, 's egy szakasz katonaság oda rendeltetett.

A' palmaolaj haszná-vétele annyira elterjedt Angliában, hogy Liverpoolban magában, a' most múlt esztendőben, 8100 tonnáat vittek-be. Azt hiszik, hogy nevezetesen a' szappan-főzésnél, az állati kövért mereül el fogja nyomni a' palmaolaj.

Nem-régiben oda megyen két ifju tisztességes öltözetű ember Elyard Urhoz, Magistrátusi személyhez Strathamban (Londonhoz egy órányira) 's kéri, hogy őket küldené Brixtonban (Surreyben) a' dolgozó-házba. Nem volna nekik egy pénzük is, a' múlt utolsó vagy 6 nap' holmi sövények vagy színek mellett töltötték az éjjel. Elyard Ur azt felelte, hogy őket nem fogathatja-meg, 's a' templom-megye Tisztviselőihez útasította. Hasonló esett a' napokban Londonban is. Egy Ifjú, ki, mint mondja, nem talál munkát, kérte az előlülő Tisztviselőt a' politzia-Hivatalban, az Union-Hall-ban, tenné őtet fogságba; de a' mit ez nem tselekedhetett, minthogy az Ifjú semmitse vétett. "Jól van, Uram," mond az Ifjú, 's elmegyen a' Hivatalból. Egynehány minutum-múlva azomban, viszi őtet egy Constable vissza, 's azt mondja: láttam hogy szánt-szándékkal tört-el egy ablak-üveget; melynél-fogva fogságba küldötték őtet Brixtonba, egy hónapra.

Frantziaország

Igen jól, de nagyon hosszason ad-

ja-elő a' Tours-ban kijövő Journal d'Indre et Loire, jan. 18-dikán, azt a' felfedezett gyilkosságot, melyről már emlékeztünk, midőn Courier (nevezetű, Pál, Lajos) Urat ápr. 19-dikén, 1825-ben a' larcay-i erdőben megölték. Az első gyanú esett Dubois két testvérekre, a' Courier Ur' Inassaira: de a' kiket akkor időben, erős vallatás-közben, egy Ali bi, melyet, úgyláttott, mintha megbizonyítottak volna, kimentett. Frémont Lajos, egy másik került nagy gyanúba utóbb, egyedül; ez is a' Courier Ur' még-pedigigen hiteles szolgálja volt, és ezért nem tarthaták az Esküttek hünösnek, 's a' legnagyobb vád' ellenére is, az Assise-törvényszék felszabadította. Egy bizonyos Barrier, egy a' legfőbb tanúk között, ki nek vallástételét Frémont és Symphorien Dubois igyekeztek megerőtelíteni, megholt 1825-ben, igen rövid és gyanús symptomák között. Symphorien Dubois étette volna meg egy ebéden. Felásták a' temetőből; de az Orvosok azt ítélték, hogy nem méreg által holt-meg. Ez a' Dubois is megholt 1826-ban. — Hosszas nyomozódások után, letartóztaták Courier-nét is, a' megölettetett özvegyét: de, minthogy a' per titokban folj, nem lehet még a' környületeket tudni, — mi okozhatta ezt az utolsó rendszabást, mely, híhető, az egész igazat világosságra fogja hozni.

Macon' vidékén egy különös eset történt, melynek minden ember megörül. Egy Madame G. Autunból, ki, mint küldött (postáskodó), mindenféle reá-bizott dolgot szokott végre-hajtani, lovagol Chateau - Chinonba, a' hol dolga volt. Autunhoz távolatska, útban talál egy lovaglót (férfit), ki el kezdett G. asszonnyal beszélgetni, 's beszéd-közben ki találja fetszenteni, hogy ő(a' Madáme) Cha-

teau-Chinonba igyekeznek, hogy ott egy levelezőjének 2000 frankot lefizessen. A lovag' kérdésére - nem fél-é az úti tolvajoktól? azt feleli, hogy ötet még sohasem támodták - meg; ámbár igen gyakran, annál, sokkal több pénz is volt nálla. A lovag, figyelmetessé tette ötet a' veszedelemben-forgásra 's ajánlotta magát, mint-hogy ő is Chateau-Chinonba igyekeznek, az ő' kísérésére. A' Dáma elfogadta szíves ajánlását, 's most már mind - a' - ketten, mivel' hideg vólt, megszorították a' lovat. Egy méjj-út' közepette azonban, az esmeretlen kavallér, úti-társá' lova mellé ugrat, megkapja ennek a' zaboláját, egy pistolt vet a' Dáma' mejjének, 's azt mondja: a' 2000 frankot Madame, — vagy egy gojóbist botsátok a' fejedbe. "Semmimentség nem használt. Madame G. nem soká tanátskozott, kihúzza a' 2000 frankot 's a' földre hajítja. Az alatt, míg az esmeretlen leugrik, hogy a' pénzt felvegye; megszorítja Madame G. a' lovat a' sarkantyúval. Alig pillantotta-meg az esmeretlennek a' lova, hogy a' másik galopba iramodott, 's ő sem akart utolsó lenni, párcompagne nyargaltak; elébbvaló vólt a' lónak a' futás' becsülete, mint az ura. Híjjába törekedett a' Mosszió a' lova' elérésén, Madame G. mellett futtatott az, dsaké nélkül; 's a' Dáma szerentsésen megérkezett Chatceu-Chinonba; a' hol ő a' rajta történtszerentsétlenséget feljelentette. Szorossan megvizsgálván az esmeretlennek a' lovat; 's a' mantelsackban (a' hátszákban) 5000 frankot találtak; melyre még eddig semmi tulajdonos nem akadt.

Svéd-norvégország

A' múlt utolsó esztendőben 15,486 hajó ment által a' Sundon.

Muszkaország

Erössítve mondják a' pétervári levelek, hogy nem rég-olta, ismét a' Gár-

da-regementek' szaporításáról van szó. Páskevits és Diebits Hadmarsalokhoz parantsolat ment, hogy azoknak a' neveket, a' Generáltól a' Kapitányig, küldjék-be, kik az utolsó háborúban vitésségeket és hívséggeket kimutatván, jussokat tarthatják a' megkülönböztetéshez, a' Gárdába-felvételessék által. Úgy gondolják, hogy ez a' Gárda-szaporítás 3 vagy 4 gyalog és 3 lovas regementből vagy mintegy 10,000 emberből fogna állani. Ezen regementeknek' rendbeszedése Diebits Hadmarsalra van bízva, a' ki ide nem sokára meg fog érkezni.

A' pétervári Kereskedő-Híradó örveud magoknak, hogy még a' háborús esztendőkhben is, mitsoda szép dolgokat vittek ott végbe a' pallérozódásra-nézve. "Állítottak-fel, a' többek közt, egy oskolát a' Hajókázásnak és a' Hajóépítésnek, a' múlt 1829-dik esztendő' vége felé. Ezt a' nemzet' munkás kereskedésére igen szükséges intézetet a' Finantzminister javallatja szerént, megrostálták az ország' tanátszában és jóvá hagyták azt, és Tsaszár-ÖFgétől megerössítettett." — Ezt elő-adván, felhordja az említett Híradó ezen intézet' 27 tzikkeljből álló rendtartását. Ezen rendtartások szerént, áll az, a' Finantzminister' főgondja alatt; tanúlnak benne Ifjak, hogy jó Kormányozók és hajókázók legyenek, 's egy részszek a' hajó-építést tanulja. A' korona' költségén tartanak 32 nevendéket; de azonkívül, 12- -20 pensiosokat 15 esztendősnél nem ifjabbakat 's 17-nél nem idősebbeket. A' Nevendékeket a' tengeri városok' Elöljárói, előkelőleg az árnyakból és vagyontalan számos familiajuakból választják. Az esztendőnként felvett Nevendékek között, lessz kettő Pétervárról; 2 Rigából, 1, változtatva, Pernauból, Revalból, Libauból vagy Windauból; 1 Odessából; 1, változtatva, Taganrogból

és Kertsből, és 1, változtatva, Arhangelből, és más városokból a' Fejér-tengerről. Négy esztendei inaskodás (cursus) után, az ügyes Nevendékek mint Kormányosok vagy Kormányos-segédék felszabadíttatnak: az elbocsátott Nevendékek nem állhatnak a' korona' szolgálatjába, hanem - ha napszámban, rangjok sem lessz nekik. Az ő' elrendeltetések tsipán a' kereskedő-hajókban határoztatik. Tanítják őket írni, rajzolni, számvetni, grammatikára, geográfiára, históriára, és a' muszka nyelven kívül, a' német, frantzia és ánglus nyelvre, úgy hogy azokon mindeniken beszéljenek, és, ha nem éppen jól is, azokat olvasni és írni tudják. Egy vagy két Nevendék, a' kik ahhoz kedvet mutatnak, különösen fognak taníttatni a' hajó-építésre; de általában, érteni a' hajó-építés mesterséget, mindeniknek meg kell tanulnia. A' hajókázó mesterség (scientia nautica) teszi, természetel, fő-részt ezen iskolának. Jutalmul nyérnek a' Nevendékek könyveket, szerszámokat és emlék-pénzeket. Felszabadításkor pedig a' szükséges öltözetet, és ezen kívül, egy kezdő-esztendőre 300 rübel segedelmet. Szolgálatbászerezésekre, ügyelni fog az intézet, a' lehetőségig. Az intézetnek, egyéberánt, szabadság engedődött előmenetel' felsegéllésére önkéntes ajándékokat elfogadni: számbavehető ajándékok kihirdetnek a' köz-Híradókban. — Ebből, valamint mindenből, kitettzik, hogy a' mi' országlószékünk, tsaknem pillantatonként teszi az ő' óriási szakadatlan lépéseit; akkor iparkodik mikor nem kell, hogy készen legyen mikor kell.

A' Journal de St. Petersbourg-ban ezt olvashatni: "Az utolsó tudósítások Konst.-poljából egy olyan lett-dolgot közölnek velünk, mely, bizonyágot teszen arról —, mennyire láttzik szívére-venni a' török

országlószék, systemáját a' keresztény alattvalók eránt változtatni és nekik védelmet nyújtani, melyben ekkorig nem részesültek. Ugyanis, dec. hónap' foljtával, vólt kinyársolva egy emberfő a' Serail' kapujában, mint szokás, ezen fennírással: "Ez, az Osman fosztogató-tolvaj' feje, ki a' szegény Rajákhöz kegyetlen vólt." Ez a' rendszabás méjjen behatott a' konst.polji lakosokra.

Görögország

Görögország' Elölülője jelenti, a' többek közt, a' Senatusnak, a' külső Status-titoknok által, azon tudósításokat, melyeket a' pénz' dolgáról vett Eynard Ur' részéről. Ez a' jószívü Barátunk, úgymond, nem állott ott meg, hogy lépéseket tett; küldött nekünk a' magáéból 700,000 frankot, hogy ideig-óraig is segíthessünk a' Status' szükségein. Megírtuk neki feleletünkben, hogy Uraságotkat, Uraim, tudósítani fogjuk, és hogy Ti neki, mi-áttalunk, a' nemzet' háládatosságát tudtára fogjátok adni, jótéteményeiért.

Görögország' Elölülőjének a' Senatushoz tett izenetében, melyről nem szállhattunk, és a' Senatusnak az Elölülőhöz bocsátott feleletében, melyet alább adtunk elő, említett írása Polignac Hgnek Capodistrias Gróf-hoz, ímez: "Gróf Ur! Az időszak, midőn az ottomani Porta a' júl. 6-dikai Kötésre és mindazon feltételekre, melyeket a' londoni conferentia annak végre-hajtására meg fog határozni, kifogás nélkül reá-áll, végét-veti, természet-szerént, a' móreai erősségek' elfoglalásának a' frantzia katonság által, és a' Király azon hozzá-állás után, mely egy, a' frantzia és ángl. Követeknek sept. 9-dikén Konst.poljban által adott Nota által esett-meg, nem halaszthatja tovább katonságainak vissza-húzását, a' nélkül, hogy lekötelezetéseit meg nem sértené, melyeket ÖFge a' móreai Expeditiót il-

lető Protokollokban Szövetségesei és az egész Európa eránt magára vállalt. Azonkívül még, ŐFge. úgy gondolkozott, hogy, mivel a görög országlószék azon lépésen áll, hogy végfundamentomára állítsa-fel magát; illendőbb lesz, ha ez az organizatio nem úgy mutatja magát, mint ha fegyveres hatalom jelenlétében és belé-avatkozásával menne-végbe. — Rendelést tett 'hat ŐFge., hogy a' Schneider Gen. osztálja készüljön a' haza-jövetelre 'sat. — rendelések következnek, hogy a' seregek apránként jöjjenek 's a' legutólsók, januáriusban menjenek-el.

A' görög Senatus' levelének az értelmé' Görögország' Elölülőjéhez. "Polignac Hertzeg ŐExájának, Excellentiádhoz érkezett levele, oct. 7-dikéről, melylyet Exád velünk a' Statutitoknak által közölt, nagy örömmel töltött-el bennünket, 's szívünket leírhatatlan háladatossággal hatotta által. Ezen újabb bizonyosságai egy, magához mindég hasonlónak maradt jótéteménynek Ő-legkeresztényebb Fge' részéről a' szerentsétlen Görögország eránt, még-pedig azon pillantásban, midőn annak sorsa' bizonytalansága az ő' Felsőges védelmezői által végképpen eldöntetett, 's neki törekedéseinek igasságához méltó lét fogna garantiroztatni, minket és Maradékunkat örök háladatosság' kötelével fognak a' X-dik Károly fges. névhez kötni; egy olyan névhez, mely ennekutánna a' históriákban halhatatlanul fog fényleni.

Tsak az által, hogy mi magunkat organumává tesszük azon szívből származott óhajtnak, melyet a' nemzet azon Fges. Monárcha' drága életo' meghoszabbításáért a' Mindenhatóhoz felbotsát, tehettjük-le háladatosságunk' adójának egy részét az Ő nagy lelkü védelméért, ki az Ő' Fges. Szövetségeseivel együtt, Görögország' újjá-születését meg fogja ha-

tarozni. Egyszermind pedig nem mutat-hattjuk-el a' népek' sorsa' legfelségesebb igazgatójának háladatosságunk' érzése' kifejezését bemutatni. Ő volt az, ki mindjárt a' kezdeten, a' maga' isteni segedelmének oly' sok szembe-tünő bizonyosságai által a' mi' dolgunkat megszentelte, 's azután, a' mi' ügyhajunk' vezérlésére egy olyan férfiat tett, ki mindjárt az első lépésénél Görögországban, a' tengeri tolvajságnak és fejetlenségnek, ezen, éppen oly' gyűlöletes mint elkerülhetetlen következésének az azelőtti környületeknek, mellyek a' mi hazánkat oly' hossz-szas idő alatt nyomták, mint valami igéző tsapással véget-vetett; egy olyan embert, mondjuk, ki, valamint a' Polignac Hertzeg' ŐExja' leveléből is kitéttik, méltán él a' fges-szövetségés Monárchák' megtiszteltetésével. Valóssággal az ő jelenléte és atyai gondoskodása által reményli a' nemzet az ő' valahai fényét ismét virágjára jutni.

A' külső dolgok' Statutitoknakja közölte velünk Eynard Úrnak Exádozintézett azon levelét is oct. 14 (26)-dikéről, mely a' pénz-segedelemről szöll, melylyet Exád aug. hónap-olta sürget, valamint a' 700,000 frank költsönadást illeti mellyet ez a' nemes Kavallér saját tehetségéből adott.—Görögországnak ez az állhatatos Baráttja, sok ideje már, miolta az ő' iparkodásai és áldozatai által számtalan és igasságos jussait tarthatja a' görög nemzet' örök háladatosságához: ez az utolsó bizonyossága pedig az ő' tüzes-buzgóságú részvételének a' mi' dolgainkban, az ő' elébbi jótéteményeinek koronáját teszi-fel. Ő volt a' görög nemzetnek legnagyobb veszedelmében, leghasznosabb barátja, proportio szerént minden lelket meghaladó.

Törökország

Konst.polj, dec. 11. — Az Alexan-

driából régen várt török hajósereg-szakasz, mely a' navarini ütközetből megmaradt, 1 lin. hajó 2 fregatte és 5 korvette, megérkezett ide dec. 27-dikén, kedvező déli széllel, 's az arsenálban vasnutskákra fekütt. Némelyik meg volt terhelve rissel (riskásával) 's egyéb eleséggel, mint a' Mehmed-Ali' ajándékával a' Porta' részére: a' hajónép' sóldját is kifizette a' V. Király egynehány hónapra, előre. — A' Kapudán-Basa' Papudsi-Ahmed-Basa, ki nehéz betegségében a' halál' révén járt, úgyláttik, megéled, a' mostanában Görögországból ide érkezett Bailly Dr. segedelme által.

Apránként, jövogetnek az eddig Sumlában fekütt rendes katonák ide vissza, némely Basákkal együtt, mint Tahir-Basa, Osman-Basa, Hussein-Basa 'sat. (a' ki Sumlában vezérkedett). Ezt az utólót különös megkülömböztetéssel fogadta a' Sultán, és megajándékozta őtet a' tavaj felállított katonai-érdemrendel, brillantokkal gazdagon megrakva. — A' múlt esztendő' utolsó napjain érkezett ide Palestinából Mont' Asula Tamás Pater, a' Sz. koporsó missiójánál Guardian és Fő, hogy itt a' katolikus udvarak' védelmét azon károsodások és elnyomattások ellen kinyerje, mellyet rajtok a' schismatikus Örmények Jérušálemben elkövetnek. Úgy gondolják, hogy a' Porta, a' dolgok' igazi állásában megvilágosítván, a' schismatikus Örmények' hamis színléssek által kifatsart hatti-cherifet, mely szerint a' katolikusok a' Sz. koporsó' felvígázásától kirekesztettek vólt, minden nehésség nélkül vissza fogja venni. — Blonde ang. fregatte ismét ide érkezett tegnap' az archipelagusról. Ribeaupierre Urat is minden órán várják Lowicz Hgné. muszka fregatten, Neápoljából.

Hazugság-é vagy nem igaz, Serviából ezt írják: "A' Porta nem tudná meg-

emészteni a' béke' feltételeinek a' lelkét, nem láttzik úgy szándékozni, hogy azokat híven beteljesítse. Diebits Gen.-nak, kellett ezt répzelnie: Adrianápoljából azt írják, hogy egy hét-ólta, mozgásokat vettek észre a' muszka hadseregben, mellyek a' muszka' Fővezérben nagy hiedelmetlenséget tettek-fel a' Portához. A' Porta is, maga' részéről, rendszabásokhoz nyúl, mellyek ellent-állási szándéokra mutatnak, feltévén, hogy ötlet kényszeríteni akarnák felvállalt leköteleztetéseinek beteljesítésére. Minden sereg, mellyek hazafelé útban vannak, parantsolatot vettek a' megállásra, hogy a' legelső intésre az Albánusok' seregéhez kaptsolhassák magokat; mely Sophiához tsak egynehány napnyira van. A' Porta vakoskodása, a' régi, és a' muszka részről sok türelem kell ahhoz hogy azon nevétséges kifogásokat, mellyeket már most, mind-egyik békefeltétel végre-hajtásához tesznek, halgatni. A' serviai 6 Districtus vissza-ragasztásáról, még most, tsak gondolkozni sem kell, és, ha Giurgewo még által nem vólna adva; hihető, nem is esne már most meg. Ezen környületek mellett, azt kell feltenni, hogy a' Porta ismét idegen segedelemmel ketsegtetné magát. Ennek a' levélnek lehetetlen hinni: nints benne semmi okos combinatio.

Hir det és

Doboka Vármegye' Czege nevü helységében, Métóságos Gróf Wass Dániel Ur ÖNGánál találtatik rész-szerént 1822-beli, nagy-részént pedig 1823-béli valóságos Tokaji derék asszu-szőlő-bor, mely öt puttonos Göntzi-hordókban conserváltván, a' maga' különös kedvességü ízével ajánltatik; vedre Nyóltz forint Conv. pénzben.